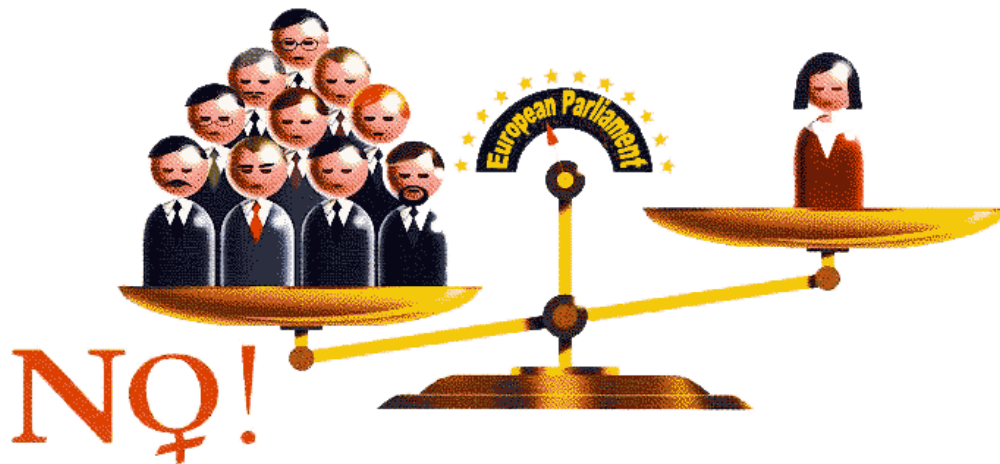

**EVROPSKÁ ŽENSKÁ LOBBY
EUROPEAN WOMEN'S LOBBY**

EWL LOBBYING KIT

**European Elections 2004
Have we got the balance right ?**

**Put your weight behind
equality in Europe!**

ČERVENEC 2003

*EWL- LEF, 18 rue Hydraulique, B-1210 Bruxelles Tel. +32 2 217 90 20 – Fax: +32 2 219 84 51 -
ewl@womenlobby.org - Website: <http://www.womenlobby.org>*

Překlad: Fórum 50%, o.s., <http://www.padesatprocent.cz/>

EWL LOBBYING KIT – VOLBY DO EVROPSKÉHO PARLAMENTU 2004 ARGUMENTY PODPORUJÍCÍ PARITNÍ DEMOKRACII NA EVROPSKÉ ÚROVNI

Úvod

Volby do Evropského parlamentu (EP) se v červnu 2004 poprvé uskuteční v Evropské unii s 25 členskými státy. Zastoupení žen v EP během minulých voleb postupně vzrůstalo a dnes reprezentují ženy 31% z celkového počtu poslanců/kyň¹. Tento pozitivní výsledek může být ovšem ohrožen v každých volbách, a proto jsou nutné aktivity, které **zaručí další vývoj k dosažení paritní demokracie v EP** (rovného zastoupení žen a mužů). **Politické strany v členských státech mohou sehrát rozhodující roli** v dosažení rovnosti mezi ženami a muži v Evropském parlamentu, protože se o složení kandidátních listin do evropských voleb rozhoduje na národní úrovni v každé politické straně.

Evropská ženská lobby (EWL) vyzývá všechny politické strany, aby zajistily rovné zastoupení žen a mužů na svých kandidátních listinách za účelem dosažení paritní demokracie v Evropském parlamentu.

Tento lobbying kit Vám může pomoci vytvořit tlak na politické strany na národní úrovni za účelem zajištění rovného zastoupení žen a mužů do prvně zvoleného Evropského parlamentu rozšířené Evropské unie. Tento dokument obsahuje:

1. Seznam argumentů podporujících paritní demokracii na evropské úrovni;
2. Tabulky s daty o ženách v politickém rozhodování a informace o ústavních opatřeních jednotlivých států týkajících se rovnosti v rozhodovacích procesech;
3. Předlohu dopisu, který by měl být poslán politickým stranám na národní úrovni;
4. Dotazník, který by měl být zaslán politickým stranám na národní úrovni.
- 5

I. Proč usilovat o rovné zastoupení žen a mužů v politickém rozhodování: několik obecných argumentů²:

- **Členské státy** Evropské unie **se mnohokrát zavázaly k prosazování genderové rovnosti, a to na mezinárodní, evropské i národní úrovni.**
- Genderová rovnost je spojena se **základními představami o úrovni sociální spravedlnosti, lidských práv a povaze demokracie.**
- **Genderová rovnost je základním předpokladem zastupitelské demokracie i udržitelného ekonomického rozvoje a rozvoje lidských zdrojů.**
- Existují jasné důkazy, že **zapojení obou pohlaví do rozhodovacích procesů vede k adekvátnějším rozhodnutím, které lépe odpovídají rozmanitosti obyvatelstva, a proto napomáhají lepší alokaci veřejných zdrojů.**

¹ Se značnými rozdíly mezi členskými státy, viz tabulka 1 str.8.

² Část naší argumentace je inspirována průvodcem "What is parity democracy after all?", publikované v Lisabonu v březnu 2001 portugalskou ženskou neziskovou organizací Aliance pro paritní demokracii a ženskou účast (Alliance for Parity Democracy and Feminine Intervention).

- Genderová rovnováha vede k **zavádění opomíjených a/nebo nových témat do politických programů.**
- Konečně, vzhledem k tomu, že **ženy** tvoří nadpoloviční většinu obyvatelstva a daňových poplatníků, **musí se rovnocenně podílet na přijímání politických rozhodnutí včetně těch, která se týkají ekonomických otázek a nakládání s veřejnými financemi.**

Přínos pro Evropskou unii:

- **Náprava demokratického deficitu** vyplývajícího z nedostatečného zastoupení žen v rozhodovacích orgánech EU. Tento demokratický deficit je v rozporu s cíli a hodnotami Evropské unie a s deklarovaným cílem “přiblížit Unii občanům”. Dále je to překážkou k přijímání adekvátnějších politických rozhodnutí a lepší alokaci zdrojů Evropského společenství.
- **Průzkumy veřejného mínění ukázaly, že evropské ženy jsou euroskeptičtější než muži a** EU proto potřebuje podporu žen, zvláště v procesu přijímání nových smluv. Jedinou cestou, jak tuto podporu získat, je zapojit více žen a zaměřit se na evropské úrovni na řešení témat, která jsou považována za důležitá pro ženy i pro zdokonalení společnosti jako celku.

Přínos pro politické strany:

- **Výměna lidí uvnitř stran, rozšíření perspektiv** a obohacení o **nové schopnosti**, aby mohly lépe zastupovat občany, které by měly zastupovat (včetně různých skupin žen: přistěhovalkyň, mladých žen, postižených žen atd.).
- **Obnovení legitimacy politických stran** ve vztahu k občanům.
- **Konkrétně: dosažení větší podpory žen pro politiku a aktivity politických stran**, protože ženy budou spíše podporovat politické strany, které se zabývají pro ně důležitými tématy, a které zajistí jejich účast a zastoupení.

Přínos pro všechny evropské ženy:

- Zajištění **viditelnosti** žen na politickém poli, a tedy přispění ke smazání **stereotypů a k realizaci ženských lidských práv**, což bude mít pozitivní dopad na všechny ženy.
- **Zahrnutí ženských zájmů a genderových témat do programu Evropského parlamentu**, protože studie ukázaly, že pouze “kritické množství” žen (alespoň 30%) umožní prosadit genderovou rovnost uvnitř institucí a umožní vykonat “zásadní kroky” ve prospěch genderové rovnosti. Například evropská ústavní smlouva navrhuje, aby EP určil svůj vlastní **jednotný volební systém pro volby v roce 2009 jako Evropský zákon. Vysoké procento žen v Parlamentu v roce 2004 by zajistilo, že rovné zastoupení žen a mužů by bylo v tomto zákoně zakotveno.**

II. Co je paritní demokracie?

Parita je koncept, který se zasazuje o:

- Uznání stejné hodnoty osob obou pohlaví
- Zajištění nezpochybnitelné stejné důstojnosti jak pro ženy, tak pro muže, a zajištění rovného respektování jejich rozdílů;
- Přeměnu organizace společnosti takovým způsobem, aby se ženy a muži rovnocenně dělili o práva a povinnosti.

Paritní demokracie znamená **rovné zastoupení** žen a mužů v rozhodovacích pozicích. Je založena na představě, že **povahou lidskosti je její dualita**, vzhledem k tomu, že je složena rovně z žen a mužů a že **obě pohlaví by měla být zastoupena vždy, když jsou přijímána rozhodnutí, která ovlivňují jejich životy**. Bez ohledu na biologické rozdíly je zřejmé, že ve stavu, v jakém se současná společnost nachází, mají muži a ženy zcela odlišné chování a zájmy. I když určitý počet jednotlivých žen doopravdy má, nebo se alespoň domnívá, že má stejná práva a nachází se v podobné situaci jako jejich mužské protějšky, tyto jednotlivé ženy nemohou vyloučit skutečnost, že **ženy jako skupina jsou příliš často vylučovány z rozhodovacích pozic na politické úrovni**³. Zásadní absence žen v mnoha vládních, parlamentních a dalších důležitých veřejných institucích zpochybňuje náš demokratický systém, jeho reprezentativnost a legitimitu.

Parita je cíl, který by měl být dosažen, i když možná postupně, ale stále bychom měli mít na mysli konečný cíl rovnocenného zastoupení/účasti žen a mužů ve všech oblastech života, zvláště v politice.

III. Jaký je rozdíl mezi **paritní demokracií a 50% kvótami**?

I když mohou být kvóty užitečným nástrojem pro nápravu nedostatečného zastoupení určité skupiny, je důležité připomenout si základní konceptuální rozdíl mezi kvótami a paritou. Kvótám můžeme rozumět jako "horní hranici", která je používána, aby ochránila práva menšiny a zajistila její účast na rozhodování. Ale ženy nejsou ani menšina, ani zvláštní kategorie: ženy představují více než polovinu lidstva - což je kvantitativní dimenze – a jednu ze dvou součástí lidstva – což je kvalitativní dimenze. Proto jde parita **o krok dále**. Parita se týká naší společnosti jako celku a ne pouze žen. Netýká se také jenom účasti. Parita se týká **sdílení moci a rovné účasti (50/50) nebo v rozmezí od 40/60 do 60/40**⁴. Jinými slovy, parita je prohlášení, že muži a ženy musí být **rovnocenně** zastoupeni v rozhodovacích pozicích, zatímco kvóty jsou pouze prostředkem k dosažení spravedlivého zastoupení. To je z toho důvodu, že **ženy nejsou ani menšina, ani kategorie**. Nejenom, že rozdělení na dvě pohlaví je **ontologickou kategorií lidstva a jedná se proto o univerzální skutečnost, ale gender jde také napříč všemi dalšími kategoriemi** (třída, etnikum...).

IV. *Nebylo by lepší, kdyby se situace vyvinula "přirozeně"? Ne!*

³ Situace žen v rozhodování v ekonomické sféře je někdy dokonce ještě horší!

⁴ Je žádoucí nastavit participaci obou pohlaví na minimální úroveň, což by umožnilo viditelnou přítomnost a účast obou pohlaví. Tato úroveň (obvykle 40%) se nazývá "*paritní práh*".

Evoluce společnosti není nikdy přirozená; vyžaduje růst znalostí, reformy, někdy revoluci. Není **nic přirozeného na politických institucích, volebních obvodech, metodách, které jsou aplikovány, aby se určilo, kdo byl zvolen** (jako je například Hondtova metoda, která se používá při volbách v systémech poměrného zastoupení) nebo financování politických stran. Demokracie sama o sobě není výsledek *přirozené* evoluce; jde o výsledek lidských zásahů napříč historií, které usilují o naplnění snah občanů o spravedlivé zastoupení a o účast na rozhodnutích, která ovlivňují jejich životy. Parita je současný koncept, který bere nejlépe v úvahu snahy většiny občanů zajistit co nejrepresentativnější a nejdemokratičtější fungování systému.

V. Je paritní demokracie v rozporu s demokratickým universalismem? Ne!

Univerzalistický pohled, který naznačuje, že občané jsou nerozlišené bytosti (podle třídy, rasy, pohlaví, genderu atd.), je subjektivní koncept, který již po dlouhou dobu byl a stále je používán, aby podporoval dominantní model (bílý, bohatý, mužský atd.) pod nálepkou neutrality. Ve skutečnosti tzv. "univerzální volební právo" na konci 19. století a na počátku 20. století vyloučilo ženy, tzn. polovinu lidstva. Demokracie, aby mohla být *univerzální*, se musí rovnocenně týkat všech občanů.

Opravdová rovnost předpokládá rozdíl a akceptuje tento rozdíl, jinými slovy, lidské bytosti nejsou všechny stejné, ale všechny jsou si stejně rovné. Ignorovat rozdíly pod nálepkou neutrality znamená upřednostňovat *status quo* a zvětšovat nerovnost.

Odmítnutí paritní demokracie ve jménu tzv. "universalismu" je založeno na idealistické a zjednodušující představě občanství. Paritní demokracie není v rozporu s jednotou národa občanů nebo s "nedělitelnou" suverenitou státu, což znamená, že všichni občané mají stejnou hodnotu a že jejich jednotlivé hlasy mají stejnou váhu. Dnes je ale hlas žen utlačovaný a utišovaný světem politiky, ve kterém mají monopol muži, kde se stále daří skryté diskriminaci a sexistickým předsudkům, které znemožňují ženám plný přístup k jejich lidským právům, v tomto případě k politickým právům.

VI. Je paritní demokracie v rozporu s principem svobody? Ne!

Někteří lidé kritizují paritní metodu ve jménu liberalismu (upozorňují na legislativu, která zajišťuje, že žádné z obou pohlaví není vyloučené z vyrovnaného politického zastoupení a účasti, což umožňuje, aby byla v rozhodování zahrnuta jejich práva, touhy a zájmy) pod záminkou, že z tohoto důvodu nejsou potřebné intervence státu v oblastech, kde by byla vhodnější samočinná regulace, jako je zavádění implicitních kvót v politických stranách. Paritní demokracie je také obviňována z toho, že omezuje svobodnou volbu voličů.

Tyto argumenty ale nejsou obhajitelné. Jednak "**demokracie je vlada lidu lidem a pro lid**" a **politické strany nestojí ani nad demokracií ani nad zákonem**, zvláště ne nad ústavním zákonem⁵, a navíc mají přínos z veřejných financí, které pochází od daňových poplatníků, což

⁵ V mnoha zemích byla v minulých letech zavedena ústavní opatření o podpoře rovného zastoupení nebo faktické rovnosti, ale byla zřídka zcela realizována, viz str. 10

jsou ženy i muži. Proto musí **přijmout skutečnost, že společnost se vyvíjí a musí na tento vývoj reagovat.** Za druhé je **“svoboda” voličstva již dopředu omezena dalšími faktory** jako je **nominace kandidátů/ek politickými stranami a demografické zastoupení regionů,** což jsou faktory, které nejsou nikdy brány v potaz. Je tomu spíše naopak: **přetrvávající absence spravedlivého zastoupení poloviny lidstva závažně podkopává svobodu voličstva, ve kterém tvoří ženy většinu.**

Navíc "liberální" argumenty neobstojí před historickou analýzou. **V případě nespravedlnosti to je stát, který je nejoprávněnější k uzavření kolektivních smluv,** které zajistí spravedlivější situaci. Toto je zásadní role zákona. Když došlo k prosazení zákona zakazujícího dětskou práci, někteří lidé se stavěli proti jeho zavedení (protože by to postihlo nejchudší rodiny, které závisí na příjmu z práce svých dětí) a navrhovali, aby se situace vyvinula postupně. Dnes stále někteří lidé chtějí věci ponechat "přirozenému" vývoji k rovnosti, vyčkat, až dojde ke změně v postojích. Je ale všeobecně známo, že žádný společenský prospěch není neodvratný a že politika „počkáme a uvidíme“ neřeší situace očividné nespravedlnosti. Spíše než aby občané staletí čekali na hypotetickou rovnost na politické scéně, musí vzít osud do vlastních rukou a pomocí řízených opatření podniknout další směrodatné kroky směrem k opravdové rovnosti mezi ženami a muži.

Zatímco v některých politických stranách a v některých zemích prokázal systém právně nezávazných kvót svou účinnost, pouze **částečně úspěšné příběhy dokazují o to naléhavěji, že existuje závazek k části společnosti k odstranění nespravedlnosti mezi muži a ženami.** Jak tomu často bývá, jde o otázku rovnováhy mezi několika odlišnými právy; protože svoboda je hodnotná pouze když je vyvážena rovností.

*VII. Bere paritní demokracie v úvahu **schopnosti**? Ano!*

Tento argument sám o sobě ukazuje míru předsudků o ženách a přetrvávající myšlenky o mužské nadřazenosti. Ženy se o politiku zajímají (v ušlechtilém slova smyslu a mnohem více než o politické hry) a jejich zkušenosti, které často zahrnují velkou míru aktivit (například aktivity v místních komunitách a neziskových organizacích) spolu s jejich vysokou úrovní vzdělání (v současnosti ve většině členských států Evropské unie a západních demokraciích obecně ve vyšším poměru než u mužů) činí z žen ideální kandidátky na pozice politické odpovědnosti.

Měla by skončit situace, ve které se musí ženy neustále obhajovat a dokazovat, že mají dvakrát tolik dovedností než muž, aby byly pokládány za jemu rovné. Proč by se žena, která byla zvolena v rámci paritní demokracie, měla stydět? Koho by napadlo zpochybňovat jiná kritéria, která jsou používána v nominačním procesu (národnost, věkový limit atd.)? Kdo by zpochybňoval kvóty počtu křesel pro každou zemi v Evropském parlamentu? Stydí se úředník či úřednice v mezinárodní organizaci, že byli vybráni na základě své národnosti? V těchto případech jde o stejnou věc – o **reprezentativnost. Schopnosti,** ačkoli jsou základním kritériem při výběru volených zástupců nebo vládních civilních úředníků, **nesmí být užívány mylným způsobem k vyhnutí se otázkám reprezentativnosti a legitimacy.** Političky zvolené v paritní demokracii byly vybrány, protože si to zaslouží tím, že mají rozhodně čím přispět světu politiky, ale také proto, že zastupují polovinu populace.

Je nevyhnutelné začít jednat už dnes.

Nízké zastoupení žen na konferencích o budoucí Evropě (17%) a v delegacích pozorovatelů/ek z nových členských zemí v Evropském parlamentu (14,2%) jsou pro nás jasným signálem, že je nutné se mobilizovat.

Ženy v Evropě musí začít okamžitě jednat, pokud si chceme udržet 31% podíl poslankyň i po volbách do Evropského parlamentu v červnu 2004, natožpak tuto hranici překročit.

I. EVROPSKÝ PARLAMENT: ZVOLENÉ ŽENY PODLE ZEMĚ (13.06.99)

ZEMĚ		ŽENY NA KANDIDÁTKÁCH / ZVOLENÉ		ZEMĚ		ŽENY NA KANDIDÁTKÁCH / ZVOLENÉ	
	% žen na kandidátce	Zvolené ženy	% zvolených žen		% žen na kandidátce	Zvolené ženy	% zvolených žen
1. FINSKO	36.5%	7	43.75%	9. IRSKO	35.2%	5	33.33%
2. ŠVÉDSKO	43.7%	9	40.9%	10. BELGIE	39.8%	8	32%
3. FRANCIE	50.8%	35	40.2%	11. VB	26.8%	21	24.1%
4. RAKOUSKO	49.7%	8	38.1%	12. PORTUGALSKO	28.5%	5	20%
5. DÁNSKO	34.7%	6	37.5%	13. ITÁLIE	18.6%	10	11.5%
6. NĚMECKO	37.1%	36	36.4%	14. ŘECKO	36.8%	4	16%
7. NIZOZEMSKO	35.3%	11	35.5%	15. LUCEMBURSKO	25.4%	0	0%
8. ŠPANĚLSKO	41.5%	22	34.4%	CELKEM	36%	187/626 = 29.9% žen	Průměr na zemi: 29.6%

II. EVROPSKÝ PARLAMENT: POZOROVATELKY Z NOVÝCH ČLENSKÝCH STÁTŮ PODLE ZEMÍ (Květen 2003)⁶

Celkem: 23 žen ze 162 MEP pozorovatelů/ek = 14,20%

Státy	Celkem	Ženy	% Žen	Státy	Celkem	Ženy	% Žen
Slovensko	14	5	35.7%	Lotyšsko	9	1	11.1%
Kypr	6	1	16.6%	Litva	13	1	7.7%
Polsko	54	9	16.6%	Estonsko	6	0	0%
Česká republika	24	3	12.5%	Malta	5	0	0%
Maďarsko	24	3	12.5%	Slovinsko	7	0	0

III. EVROPSKÝ PARLAMENT: ŽENY V POLITICKÝCH FRAKČÍCH⁷

Aktualizace: 20.05.01⁸

Politické frakce	Křesla	Křesla v	Ženy	Ženy v %
------------------	--------	----------	------	----------

⁶ Celý seznam je možné nalézt na: <http://www.europarl.eu.int/observers/information.htm>

⁷ V těchto datech nejsou zahrnuti/y pozorovatelé/ky z budoucích členských států.

⁸ Došlo k nějakým změnám a nahrazením, z toho důvodu existují malé rozdíly v rozdílných datech

		%		
Evropská lidová strana (PPE)	232	37,1	62	26,7
Strana Evropských socialistů (PSE)	181	28,9	68	37,6
Evropští liberální demokraté a Reformní strana (ELDR)	52	8,3	17	32,7
Skupina zelených/ Evropská svobodná aliance (V / ALE)	46	7,3	20	43,5
Skupina konfederace evropské sjednocené levice / Severská zelená levice (GUE/NGL)	42	6,7	15	35,7
Skupina unie pro Evropu národů (UEN)	21	3,4	4	19,0
TDI	19	3,0	1	5,3
EDD	19	3,0	3	15,8
NI	14	2,2	4	28,6
Celkem	626	100	194	31,0%

Situace z 31. května 2004

	Země ⁹	Dolní nebo jediná komora				Horní komora nebo Senát			
		Volby	Křesla	Ženy	%Ž	Volby	Křesla	Ženy	%Ž
1	Švédsko	09 2002	349	158	45.3	---	---	---	---
2	Dánsko	11 2001	179	68	38.0	---	---	---	---
3	Finsko	03 2003	200	75	37.5	---	---	---	---
4	Nizozemsko	01 2003	150	55	36.7	05 1999	75	20	26.7
5	Španělsko	03 2004	350	126	36.0	03 2004	259	60	23.2
6	Belgie	05 2003	150	53	35.3	05 2003	71	22	31
7	Rakousko	11 2002	183	62	33.9	N.A.	62	13	21.0
8	Německo	09 2002	603	194	32.2	N.A.	69	17	24.6
9	Bulharsko	06 2001	240	63	26.2	---	---	---	---
10	Lotyšsko	10 2002	100	21	21.0	---	---	---	---
11	Polsko	09 2001	460	93	20.2	09 2001	100	23	23.0
12	Slovensko	09 2002	150	29	19.3	---	---	---	---
13	Portugalsko	03 2002	230	44	19.1	---	---	---	---
14	Estonsko	03 2003	101	19	18.8	---	---	---	---
15	Velká Británie	06 2001	659	118	17.9	N.A.	713	117	16.4
16	Česká republika	06 2002	200	34	17.0	10 2002	81	10	12.3
17	Lucembursko	06 1999	60	10	16.7	---	---	---	---
18	Řecko	03 2004	300	42	14.0	---	---	---	---
19	Irsko	05 2002	166	22	13.3	07 2002	60	10	16.7
20	Francie	06 2002	574	70	12.2	09 2001	321	35	10.9
"	Slovinsko	10 2000	90	11	12.2	---	---	---	---
21	Itálie	05 2001	618	71	11.5	05 2001	321	26	8.1
22	Kypr	05 2001	56	6	10.7	---	---	---	---

⁹ Nové členské státy EU a kandidátské země psány kurzívou

"	Rumunsko	11 2000	345	37	10.7	11 2000	140	8	5.7
24	Litva	10 2000	141	15	10.6	---	---	---	---
25	Maďarsko	04 2002	386	38	9.8	---	---	---	---
26	Malta	09 1998	65	6	9.2	---	---	---	---
27	Turecko	11 2002	550	24	4.4	---	---	---	---
CELKEM							21.1%		

V. OPATŘENÍ O PARITNÍ DEMOKRACII NEBO O POZITIVNÍCH AKCÍCH PRO ZAJIŠTĚNÍ ROVNOSTI MEZI ŽENAMI A MUŽI V NÁRODNÍCH ÚSTAVÁCH

Analýza ústav členských států Evropské unie ukazuje, že naprostá většina zemí, které mají psanou ústavu, má v ústavě buď zvláštní opatření o genderové rovnosti nebo opatření zajišťující paritní demokracii či aktivní kroky státu k podpoře rovnosti žen, případně oboje. To se týká **10 ze 14 členských států, které mají psanou ústavu. 6 zemí má zvláštní klauzuli o genderové rovnosti a 9 má opatření o pozitivních krocích nebo paritní demokracii; 4 státy mají oboje.**

Mezi **budoucími členskými státy** mají 3 země zvláštní klauzuli o genderové rovnosti a z nich mají **2 země opatření o aktivních krocích.**

Opatření v ústavě	Členské státy EU	Budoucí členské státy EU¹⁰
Specifická opatření o genderové rovnosti	Belgie (čl. 10), Finsko (kapitola 2, část 6.4), Německo (čl. 3.2), Řecko (čl. 4.2), Portugalsko (čl.9), Švédsko (čl.2.3) = 6 zemí z 15	Maďarsko (čl.66.1); Malta (část 14); Polsko (čl.33) = 3 země ze 13
Klauzule o aktivních krocích státu / pozitivní akce pro podporu rovnosti¹¹	Rakousko (čl. 7.2); Belgie (čl. 11bis); Finsko (část 6) Francie (čl. 3 & 4); Německo (čl.3.2); Řecko; Itálie (51 & 117) Portugalsko (čl. 9 & 109); Španělsko (čl. 9.2) = 9 zemí z 15	Maďarsko (čl.70.A.3); Malta (část 45.11) = 2 země ze 13

Národní ústavní opatření o paritní demokracii nebo pozitivních akcích¹²

Rakousko

Článek 7.2 Federální ústavy uznává princip faktické rovnosti mezi ženami a muži, kroky namířené k dosažení tohoto principu jsou explicitně označeny za přípustné.

Belgie

Článek 11b

¹⁰ 13 zemí včetně kandidátských zemí Bulharska, Rumunsko a Turecko

¹¹ To se v některých případech týká podpory žen v rozhodovacích procesech.

¹² Většina anglických verzí národních ústav pochází z následujících webových stránek:
<http://www.oefre.unibe.ch/law/icl/home.html>

Zákony, nařízení či předpisy, na něž odkazuje článek 134, zaručují ženám a mužům rovné požívání jejich práv a svobod, a zvláště podporu rovného přístupu k voleným a veřejným funkcím. Ministerská rada a Vláda společenství i regionů musí zastupovat osoby obou pohlaví.

Francie

Článek 3 & 4 :

« Zákon podporuje spravedlivý přístup žen a mužů k volebním mandátům a voleným funkcím.»
a

« Je podmíněné zákonem, že politické strany a spolky (...) musí usilovat o prosazování zásady vyjádřené na počátku prvního odstavce článku 3. »¹³

Německo

Článek 3.2

Stát by měl podporovat faktické uskutečnění rovných práv pro ženy a muže a podniknout kroky k odstranění nevýhod, které v současnosti existují.¹⁴

Řecko:

“Pozitivní opatření na podporu rovnosti mezi muži a ženami nezakládají genderovou diskriminaci. Stát by měl podniknout kroky směřující ke zrušení reálně existujících nerovností, zvláště těch, které jsou na újmu ženám.¹⁵”

Maďarsko

Článek 70/A Část 3

Maďarská republika podporuje realizaci rovnosti pomocí pozitivních opatření, která zabrání nerovným příležitostem.

Itálie

Článek 51

(1) Všichni občané, ať jsou jakéhokoli pohlaví, jsou, pokud splňují podmínky uložené zákonem, způsobilí pro zastávání veřejných úřadů a volitelných funkcí za rovných podmínek. Za tímto účelem Republika schválila zvláštní opatření pro podporu rovných příležitostí pro muže a ženy¹⁶.

Článek 117 [Státní a regionální zákonodárná moc]: (7) Regionální zákony by měly odstranit všechny překážky, které znemožňují plnou rovnost mezi muži a ženami v sociálním, kulturním a ekonomickém životě a měly by podporovat rovný přístup mužů a žen k volitelným úřadům.

Portugalsko

Článek 109

Participace občanů v politickém životě

Přímá a aktivní participace mužů a žen v politickém životě je požadavek a základní nástroj pro upevňování demokratického systému. Zákon musí podporovat rovnost při výkonu občanských a politických práv a nediskriminaci na základě pohlaví pro přístup k politickým pozicím.

Španělsko

Článek 9.2

¹³ Revize francouzské ústavy z roku 1999 zavádí paritní demokracii.

¹⁴ Druhá věta článku 3.2 ústavy je jednou z pouze dvou změn, které byly provedeny po znovusjednocení Německa, a je povinností státu jednat.

¹⁵ Toto opatření bylo vloženo v dubnu 2001.

¹⁶ Tato poslední věta byla zavedena revizí ústavy v únoru 2003.

Zůstává na veřejné moci, aby podporovala podmínky, ve kterých je svoboda a rovnost jednotlivců a skupin, do kterých patří, opravdová a účelná, dále aby odstranila překážky, které znemožňují nebo brání jejich naplnění a aby napomáhala účasti všech občanů na politickém, ekonomickém, kulturním a sociálním životě.

Opatření na mezinárodní a evropské úrovni:

Rovné zastoupení žen a mužů v mocenských a rozhodovacích pozicích je silně podporováno na mezinárodní úrovni; je to jedna z kritických oblastí zájmu Pekingské Platformy pro akci¹⁷ a je obsaženo v článcích 7 a 8 v Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW)¹⁸.

Rada Evropy také odvedla kus velmi zajímavé práce v otázce zastoupení žen v rozhodovacích procesech. 12.3.2003 bylo přijato doporučení o vyrovnané participaci žen a mužů v politických a veřejných rozhodovacích procesech, i když se nejedná o závaznou právní normu. Rada Evropy také publikovala velmi zajímavý "Průvodce pro vyrovnané rozhodování – Dobré postupy pro dosažení genderově vyrovnané reprezentace v politickém a společenském rozhodování"¹⁹ a další dokumenty²⁰.

Na úrovni Evropské unie neexistuje žádné závazné opatření pro realizaci genderové rovnosti v politických rozhodovacích procesech. Instituce EU přijaly některé nezávazné texty spojené s genderovou rovností v rozhodovacích procesech²¹, například:

- Rozhodnutí komise týkající se Genderové rovnováhy uvnitř komisních a odborných skupin přijaté 19/06/00.
- Zpráva Komise Radě, Evropskému parlamentu a Ekonomické a sociální komisi o zavedení Doporučení Rady 96/694 z 2. prosince 1996 o vyrovnané účasti žen a mužů v rozhodovacích procesech.COM(2000)120.
- Rezoluce Evropského parlamentu o ženách v rozhodovacích procesech z 02/03/2000 399Y0716(01)²²

Cesty k oficiálnímu zavedení paritní demokracie na evropské úrovni:

- Lobby za **zavedení paritní demokracie v nové evropské ústavní smlouvě** během Mezivládní konference, která začíná v říjnu 2003 (protože nebyla zavedena v návrhu vydaném Konvencí o budoucí Evropě).
- Lobby v Evropském parlamentu **za přijetí Doporučení o vlastních volebních procedurách**, které by zavedly paritní demokracii a princip alternance (1žena/ 1muž) na volebních listinách pro volby do Evropského parlamentu v roce 2009.

EWL LOBBYING KIT – EVROPSKÉ VOLBY 2004 PŘEDLOHA LOBOVACÍHO DOPISU PRO POLITICKÉ STRANY

¹⁷ Podívejte se na <http://www.unifem.org>

¹⁸ Podívejte se na <http://www.un.org/womenwatch/daw/cedaw/cedaw.htm>

¹⁹ Anglicky: Guide for balancing decision-making - Good practices to achieve gender-balanced representation in political and social decision-making

²⁰ Podívejte se na <http://www.humanrights.coe.int/equality/Eng/WordDocs/Document%20list.htm>

²¹ Tyto texty je možné nalézt na:

http://www.europa.eu.int/comm/employment_social/equ_opp/decision_en.html#act

²² Tato Rezoluce EP schvaluje použití kvót jako přechodného prostředku ke zvýšení počtu žen v rozhodování.

Politické strany v současných a budoucích členských státech Evropské unie momentálně připravují své kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu v červnu 2004. S cílem změnit nízké zastoupení žen v politickém rozhodování se Evropská ženská lobby (EWL) rozhodla vést kampaň za rovné zastoupení žen a mužů v Evropském parlamentu v roce 2004.

***Připojte se ke kampani EWL za genderovou paritu v Evropském parlamentu!
Prosím šiřte tento fax!***

-----Prosím zde oddělte-----
FAX/EMAIL

Komu: _____, **předsedovi/předsedkyni** (*jméno politické strany*) _____

Od: _____

Datum: _____

Vážená paní, Vážený pane,

VĚC: Kandidátské listiny pro volby do Evropského parlamentu 2004 a zastoupení žen

Připojuji se jako znepokojená občanka ke kampani iniciované Evropskou ženskou lobby (EWL), abych vás vyzvala k využití moci, kterou nese Váš úřad, aby kandidátní listiny pro volby do Evropského parlamentu v roce 2004 odrážely skutečnost, že ženy tvoří více než 50% evropské populace.

Na počátku 21. století my ženy a evropské občanky nemůžeme tolerovat, že formální závazky o rovné participaci žen a mužů na rozhodování, přijaté členskými státy a nejvyššími institucemi Evropské unie, nevyústily do žádných konkrétních aktivit.

Požadujeme účelnou realizaci základního práva na rovnost v rozhodovacích procesech. Požadujeme, aby se princip paritní demokracie objevil na Vašich kandidátních listinách pro volby do Evropského parlamentu v červnu 2004.

EWL zahájila tuto kampaň solidárně ve všech současných i budoucích členských státech EU, aby se ujistila, že historicky první demokraticky zvolená instituce v rozšířené Evropské unii bude plně reprezentovat všechny její občany a občanky.

S pozdravem,

**EWL LOBBYING KIT – EVROPSKÉ VOLBY 2004
DOTAZNÍK PRO POLITICKÉ STRANY²³**

²³ **Odpovědi zašlete zpět odesílateli a/nebo Evropské ženské lobby - European Women's Lobby – 18, rue Hydraulique – B-1210 Brussels Fax+32 2 219 84 51 or greboval@womenlobby.org**

1. Národní kontext:

- Existují nějaká **pozitivní opatření k podpoře rovného zastoupení žen a mužů v politickém rozhodování** zajištěné ve volebním právu a/nebo v ústavě?
- Pokud ano, jaká? (kvóty, paritní demokracie..)

2. Situace žen ve Vaší straně/čísla:

- Jaký je podíl **členek** ve Vaší straně?
- Jaký je podíl **žen v řídicích orgánech**?

3. Vnitřní opatření pro genderovou rovnost ve straně:

1

2

- Politické povědomí/ nabírání členů: existuje nějaká zvláštní podpora žen, např. **cílené nabírání**?
- Stanovy strany: existují ve stanovách Vaší strany nějaká **opatření** o rovném zastoupení?
- Pozitivní akce ve straně: existují nějaké **pozitivní prostředky** ve Vaší straně na podporu žen?
 - a) Ve **vnitřních rozhodovacích orgánech**?
 - b) Při vytváření volebních listin nebo prezentování kandidátů a kandidátek?

Jaké? (kvóty, zajištěná křesla...)
- Ženy uvnitř strany: Existuje ve Vaší straně **ženská komise**? Jaká je její role?

- Zavedla vaše strana nějaké zvláštní prostředky pro snadnější sladování **politických aktivit a rodinného** života? (denní školka, přizpůsobené plánování, zrušení nočních porad...)

1
2

4. Politická strategie strany:

1

2

3

- Program: má vaše strana **konkrétní politický program** v otázce rovnosti žen a mužů?
- Kampaně: vynakládáte nějaké úsilí na **zviditelnění kandidátek** a/nebo podporujete voliče/ky, aby volili ženy?

5. Volby do Evropského parlamentu 2004:

1

2

3

- Kolik kandidátů nominuje Vaše strana do voleb do Evropského parlamentu 2004?
- Kolik z nich tvoří ženy?

Y:\POLICY\Decision-making\Final lobbying kit\Lobbying kit elections 2004_EN.doc